

mennyiben jogosultak a könyvtárak szerzői jogvédelem alá eső termékek esetén? Rájuk terhelhető-e ez a feladat? Ebben az esetben milyen felelősséggel és jogokkal rendelkeznek a végtermékre vonatkozólag?

Bár az SGML jól megalkotott szabvány, az egyedi szerzők általi kiterjedt használata egyelőre még várat magára. Alkalmazása ígéretes a teljes szövegű visszakeresés tökéletesítésében, javítja a

végfelhasználóknak a komplex dokumentumokhoz való hozzáférését, a dokumentumok elektronikus átvitelét, és lehetővé teszi a könyvtárak számára, hogy dinamikus, „élő” információt szolgáltatassanak.

/COLE, T. W.–KAZMER, M. M.: SGML as a component of the digital library. = Library Hi Tech, 13. köt. 4. sz. 1995. p. 75–90./

(Kardos Krisztina)

Címzettek a kormányzati szervek. Szlovák könyvtárosok figyelmeztetései

Úgy tűnik, hogy a legutóbbi időszakban a szlovák könyvtárügy képviselői eddigi defenzívájukból offenzívába mennek át. Ennek jele a különféle szakmai találkozások sokasodása, illetve az ott elfogadott dokumentumok – ajánlások és határozatok – szigorodó, követelményekben torkolló hangneme. Ebből a szakmai retorikából teljes mértékben kiveszett a „szocialista múlt ostromozása”, helyébe a kormányzati szervek figyelmeztetése lépett: ne hagyják fel a könyvtár- és szakirodalmi tájékoztatásügy lanszlirozásával. (Más kérdés, hogy lesz-e és mikor fogantatja e figyelmeztetésnek.)

Azokban a szövegekben, amelyekben mindez megjelenik, integráló elemként szerepel az információs társadalom, illetve annak előkészítésére való hivatkozás, mégpedig függetlenül attól, hogy eddig is megvolt vagy merőben új állami feladat fokozott vállalása kerül-e szóba. A vonatkozó megfogalmazások „mikéntjére” példaként hadd idézzük-ismertessük két közelmúltbeli könyvtáros megmozdulás záró „üzenetének” néhány jellemző részletét.

A *könyvtárosképzés* kérdésével foglalkozó *pozsonyi szeminárium* (1996. április 23.) ajánlásai például így fogalmaznak a bennünket ezúttal érdeklő témakörben: „A szeminárium résztvevői felhívják az érdekelt minisztériumok figyelmét arra a tényre, hogy az információs társadalomban, amelynek küszöbéhez Szlovákia is elérkezett, az információs szakmák a legfontosabbak közé tartoznak, illetve fognak tartozni. Ezért javasolják, hogy közép- és felsőfokú szakképzésüket stratégiai és finanszírozási terveikben a prioritások közé sorolják, különösen ami a szóban forgó intézmények és könyvtárak anyagi-műszaki ellátottságát, ezen belül az állami szektorban és a nyilvános könyvtárakban foglalkoztatott szakemberek képzését illeti.”

A *szlovák könyvtárügy I. kongresszusának* (Nyitra, 1996. május 14–15.) határozata ugyan csak az információs társadalom beköszöntére

hivatkozva követel új könyvtári törvényt és megfelelő részesedést az állami költségvetésből. A dokumentum szükségesnek tartja, hogy a könyvtárak elektronizálása az ország információs hálózatainak fejlesztési tervén belül elsőrendű prioritást élvező kormányprogram legyen, illetve hogy a kormány informatikai tanácsának keretében alakuljon könyvtári informatizációs szekció.

Egyéb, pl. közművelődési, nemzetörténeti követelmények hangoztatásán kívül a kongresszus határozata ágazatközi ügynökséget sürget a könyvtári-szakirodalmi tájékoztatási informatizáció „levelezésére”, és a nemzeti könyvtári, bibliográfiai és információs programok támogatására, mindenképp a nemzeti szabványosítási, konverziós és retrokonverziós tervek mielőbbi realizálására. A szóban forgó programokat név szerint is fel kell vétenni a PHARE-program indikatív jegyzékébe, hogy ezáltal is növekedjenek megvalósításuk garanciái.

A szlovák könyvtár- és szakirodalmi tájékoztatásügynek – hangsúlyozza a határozat – ki kell lépnie a nemzetközi porondra, intenzív együttműködésre törekednie az európai kormányzati és nem kormányzati szakmai szervezetekkel és intézményekkel, az adatbázis-korporációkkal és információs konzorciumokkal (pl. a CASLIN-nel, a HUSLONET-tel stb.).

Végül ez a határozat is szoros összefüggést tár fel a könyvtár- és szakirodalmi tájékoztatásügygel szemben támasztott követelmények magas szintű kielégítése és a könyvtárosok-szaktájékoztatók társadalmi-anyagi megbecsülése között, amely jelenleg rendkívül alacsony szinten található.

/Deklaráció 1. slovenského knihovníckeho kongressu. = Knížnice a informácie, 28. köt. 8–9. sz. 1996. p. 386–387.

Pracovný seminár o odbornom vzdelávaní knihovníkov. = Uott, p. 391–392./

(Futala Tibor)